

Dokazano je kako provođenje elemenata programa 'Korak po korak' u vrtiću pridonosi ostvarenju suvremenog partnerstva obitelji i vrtića.

Volontiranje roditelja u skupini 'Pingvini' iz riječkog vrtića 'Krijesnica'

Prva razina partnerstva (*redovite obavijesti i poruke na oglasnoj ploči za roditelje i informativne roditeljske sastanke*) gotovo u potpunosti je ostvarena na razini cijelog uzorka. U drugoj razini primjećujemo velike razlike između pojedinih aktivnosti. Više od dvije trećine ispitanika potvrdno je odgovorilo za *roditeljske sastanke na teme o odgoju i obrazovanju djece i kreativne radionice za roditelje*, a samo trećina za *potpomaganje odgajateljima oko provođenja posjeta i izleta*. Rezultati sugeriraju da bi trebalo razmisliti o preslagivanju zadnje spomenute aktivnosti u treću, ili čak u najvišu razinu suradnje. Možda je objašnjenje ovog rezultata krajnje jednostavno: u kontekstu sveopće društvene krize vrtići organiziraju mali broj izleta čiju organizaciju odgajatelji doživljavaju isključivo kao dio vlastitih obveza. Problem pripadnosti zadanoj poziciji javlja se i s kategorijom *individualni razgovori*, čija zastupljenost odgovara nižoj razini suradnje. Manje od trećine ispitanika *voluntira u skupini*, a nešto više od petine sudjeluje u *obiteljskim izletima*. Najmanji je udio onih koji su participirali u *posjetu djetetovom domu ili mjestu rada člana obitelji*.

U daljnjoj smo analizi postavili pitanje: *Pridonos li provođenje elemenata programa 'Korak po korak' u vrtiću ostvarenju četvrte razine partnerstva obitelji i vrtića?* Statistička analiza pokazala je značajnu povezanost između dječjeg pohađanja vrtića s elementima programa 'Korak po korak' i *volontiranja roditelja u skupini*. Dokaz je to više razine partnerstva obitelji i vrtića, što znači da provođenje elemenata programa 'Korak po korak' u vrtiću pridonosi ostvarenju suvremenog partnerstva obitelji i vrtića.

Zadovoljstvo roditelja suradnjom roditelja i vrtića

Rezultati deskriptivne analize pokazali su da su roditelji *zadovoljni partnerstvom obitelji i vrtića* – prosječna ocjena je visokih 4,32. Natpolovična većina (56,45%) roditelja svoje dosadašnje iskustvo ocjenjuje četvorkom, a trećina (34,84%) peticom. Manje od deset posto roditelja ocijenilo je suradnju trojkom ili nižom ocjenom. Budući da je većina roditelja zadovoljna suradnjom s vrtićem, nema bitne razlike između roditelja čija djeca pohađaju vrtić s elementima programa 'Korak po

korak' i onih iz redovnog programa. Razlog za tako visoko zadovoljstvo roditelja partnerstvom s vrtićem je moguće objasniti, s jedne strane, time da se u vrtićima s redovnim programom neprestano radi na podizanju kvalitete i razine partnerstva obitelji i vrtića i da je ono zaista dostiglo višu razinu odnosa između roditelja i odgajatelja, a s druge strane time da roditelji iz redovnog programa nisu dovoljno upoznati s načinom ostvarivanja partnerstva obitelji i vrtića u vrtićima s elementima programa 'Korak po korak' koje im onda ne može biti mjerilo za procjenjivanje istog u svom vrtiću.

Zaključak

Kod ostvarivanja partnerstva roditelja i vrtića važno je da odgajatelj polazi od načela individualnog pristupa uz pravovremeno prepoznavanje potreba roditelja i djeteta za zajedničkim akcijama, te iznalaženje kreativnih načina za zadovoljenje te njihove potrebe. Svakako treba napomenuti da se tu uvijek radi o dugotrajnom procesu koji zahtijeva veliki angažman i dobru volju i roditelja i odgajatelja. Iza njega stoji niz isprobavanja, više ili manje uspješnih susreta, akcija, događanja i timskog rada – kako na razini jedne odgojno-obrazovne skupine tako i na razini jednog cijelog vrtića, što na kraju najčešće rezultira proširivanjem spoznaja o sebi i drugima, a time i cjelokupnim napretkom svake osobe u tom odnosu – djeteta, roditelja i odgajatelja.

Literatura

- Hansen, K. A. i autori (2006.): *Kurikulum za vrtiće: razvojno primjereni program za djecu od 3 do 6 godina*. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.
- Ljubetić, M. (2001.): *Partnerstvo obitelji i dječjeg vrtića*. Napredak, 142(1), 16-23.
- Maleš, D. (1994.): *Različito shvaćanje suradnje roditelja i profesionalaca*. Napredak, 135(3), 342-349.
- Nacionalni okvirni kurikulum (srpanj, 2010.), MZOŠ. Pribavljeno 06.11.2011., sa <http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=16803>
- Petrović-Sočo, B. (1995.): *Ispitivanje stavova roditelja o suradnji s dječjim vrtićem. Društvena istraživanja*, 4(4-5), 613-625.

Glazba u dječjem vrtiću

Nela Dundović, mag. paed.
Dječji vrtić Rijeka, CPO Kvarner, PPO Đurđice
dr. sc. Renata Sam Palmić, Učiteljski fakultet Rijeka

U radu se ispituje zastupljenost slušanja glazbe u dječjem vrtiću s obzirom na temeljne vrste slušanja – aktivno i pasivno slušanje instrumentalne i zavičajne glazbe.

Polazimo od činjenice da je sva glazba vrijedna pozornosti u estetskom, odgojno-obrazovnom, sociokulturološkom i svakom drugom kontekstu koji dotiče život pojedinca i društvo u kojem se on svojim djelovanjem ostvaruje. Slušanje glazbe kao temeljna aktivnost svake glazbene, i neposredno ili posredno bilo koje druge aktivnosti, nedovoljno je prisutna u svakodnevnom predškolskim aktivnostima. To je ujedno temeljna pretpostavka u provedenom ispitivanju. S ciljem ispitivanja prisutnosti slušanja u dječjem vrtiću promatrane su dvije temeljne vrste slušanja: aktivno i pasivno slušanje instrumentalne i zavičajne glazbe (Vitez, Muraj, 2001). Zavičajna glazba u vrtiću jedan je od elemenata razvoja identiteta djeteta, posebice nužan u velikim urbanim multikulturalnim sredinama, a instrumentalna umjetnička glazba potrebna je zbog toga što ona dijete zaokuplja izražajnim *glazbenim* elementima, koji izravno djeluju na psihofizičku i emocionalnu aktivnost djeteta, a da pritom dijete ostaje 'u glazbi' (Rojko, 1996.; Sam, 1998.; Dobrota, 2001.; Sam Palmić, 2002.; Happ, Happ, 2004.; Starc i dr., 2004.; Jensen, 2005.; Breitenfeld, Majsec Urbanić, 2008.; Vidulin-Orbanić, 2008.; Horvat, 2010.). Slušanje instrumentalne glazbe temeljna je i autonomna aktivnost, kao što je i

Aktivno slušanje glazbe u radu odgajatelja manje je prisutno od pasivnog slušanja

Zavičajna glazba u vrtiću jedan je od elemenata razvoja identiteta djeteta

Eksperimentiranje zvukovima

prisutnost instrumentalne glazbe integrativni element u odgojno-obrazovnim situacijama (Slunjski, 2006.; Previšić, 2007.; Nacionalni okvirni kurikulum, 2010.) u vrtiću, u aktivnom i posebice u pasivnom slušanju.

Istraživanje

U istraživanju smo željeli ispitati stvarnu integriranost slušanja u odgojno-obrazovnoj skupini, stoga smo proveli ispitivanje među odgajateljima Dječjeg vrtića Rijeka kako bismo dobili odgovore na sljedeća istraživačka pitanja: (1) Je li aktivno slušanje glazbe sastavni dio kurikuluma u radu odgajatelja; (2) Kakva je učestalost slušanja instrumentalne glazbe; (3) Kolika je pojavnost slušanja zavičajne glazbe; i (4) Kakve spoznaje imaju odgajatelji o utjecaju slušanja glazbe na ukupni dječji razvoj. Predmet istraživanja usmjeren je na ispitivanje stavova, odnosa i mišljenja odgajatelja o ulozi, značenju i potrebi slušanja glazbe u njihovu radu s djecom. S obzirom na istraživačka pitanja postavljene su hipoteze prema kojima je aktivno slušanje glazbe u radu odgajatelja manje prisutno od pasivnog slušanja; instrumentalna glazba je u slušanju manje prisutna od vokalne glazbe; u aktivnostima slušanja nije prisutna zavičajna glazba, a odgajatelji nedovoljno pozornosti pridaju značenju glazbe za cjelovit razvoj djeteta.

U anonimnom i dobrovoljnom anketnom upitniku koji je izrađen za ovo ispitivanje, sudjelovali su zaposleni odgajatelji Dječjeg vrtića Rijeka (329), a popunjene anketne upitnike vratilo je njih 189. Upitnik se sastojao od tri dijela, a tvrdnje/čestice (43) navedene su prema ispitivanim varijablama. Dobiveni rezultati su se obradili odgovarajućom statističkom metodom u okviru deskriptivne i inferencijalne statistike, i to uz primjenu programa SPSS.

Rezultati istraživanja i rasprava

U ovom radu bit će djelomično prezentirani rezultati provedenog ispitivanja prisutnosti instrumentalne glazbe u svakodnevnom odgojno-obrazovnom radu u području slušanja i izvan njega. U sljedećim su četirima tablicama prikazani rezultati ispitivanja koji se odnose na odgajateljevo posredovanje slušanja glazbe, a posredno pokazuju stav, odnos i senzibilizirano odgajatelja prema aktivnostima

slušanja glazbe. Tablice prikazuju učestalost, oblike i načine slušanja glazbe tijekom odgojno-obrazovne godine te rezultate u području slušanja s obzirom na radni staž ispitanika.

Tradicijska, odnosno zavičajna glazba slabo je prisutna u radu s djecom predškolske dobi. Niti jedan ispitanik koji ima između 11 i 20 godina staža nije odgovorio da svakodnevno sluša zavičajnu glazbu. Ti ispitanici su najučestalije izjavljivali da tradicijsku

glazbu s djecom slušaju nekoliko puta godišnje. 17,0% ispitanika koji imaju do 10 godina staža uopće ne sluša tradicijsku glazbu, dok samo 1,9% njih svakodnevno sluša tradicijsku glazbu, iz čega se može zaključiti da mlađa populacija ispitanika i najmanje sluša tradicijsku glazbu. Pokazatelji govore i da instrumentalnu glazbu svakodnevno slušaju ispitanici koji imaju više od 30 godina radnog staža, a najmanje ispitanici koji imaju od 11 do 20 godina

Tablica 1: Učestalost, oblici, načini, vrste slušanja i vrste glazbe

TVRDNJA	SVAKODNEVNO	JEDNOM TJEDNO	JEDNOM MJESEČNO	NEKOLIKO PUTA GODIŠNJE	NIKAD	M	SD
Glazbu koristim za tjelesno vježbanje	30,3%	39,5%	14,1%	10,3%	5,9%	2,22	1,161
Instrumentalnu glazbu koristim za likovno izražavanje	14,7%	32,6%	26,1%	20,7%	6,0%	2,71	1,131
Djeca slušaju instrumentalnu glazbu kod popodnevnog odmora	56,9%	28,7%	5,3%	4,8%	4,3%	1,71	1,057
S djecom eksperimentiram zvukovima	14,0%	33,3%	32,3%	17,2%	3,2%	2,62	1,028
Prije slušanja djeci najavljujem zadatak slušanja	8,2%	26,2%	26,2%	21,9%	17,5%	3,14	1,223
Instrumentalnu glazbu koristim kao podlogu za igre scenskom lutkom	9,6%	29,9%	33,2%	20,3%	7,0%	2,85	1,072

U donjoj su tablici prikazani rezultati koji se odnose na slušanje tradicijske/zavičajne glazbe.

Tablica 2: Slušanje zavičajne glazbe

SKLADBA	DA	NE	M	SD
Tiži pir – Ivan Matetić Ronjgov	25,0%	75,0%	0,25	0,434
Dječja poskočica – Istra (napjev)	23,4%	76,6%	0,23	0,425
Zibala j' Ane – Krk (uspavanka)	13,4%	86,6%	0,13	0,341

radnog staža, iako jedino kod njih u odgovorima nema zabilježene opcije 'Nikad'.

Ispitanici su svojim odgovorima na sve tvrdnje pokazali da je aktivno slušanje manje prisutno od pasivnog slušanja koje značajno povezuju sa spontanom igrom, odmorom ili zvučnom kulisom, čime je potvrđena hipoteza

da je aktivno slušanje glazbe u radu odgajatelja manje prisutno od pasivnog slušanja. Kod ispitanika je vidljiva nedovoljna prisutnost intelektualno-emocionalne usmjerenosti u provedbi slušanja instrumentalne glazbe (slušanje s glazbenim zadatkom), a time i nedostatak posredovanja glazbe koji ima izravan utjecaj na socioemocionalni

razvoj djeteta. Također je potvrđena druga hipoteza o većoj učestalosti slušanja vokalne u odnosu na instrumentalnu glazbu. Potvrđena je i hipoteza da u aktivnostima slušanja nije prisutna tradicijska/zavičajna glazba, a djelomično je potvrđena i hipoteza da odgajatelji nedovoljno pozornosti pridaju značenju glazbe za cjelovit razvoj

U sljedeće dvije tablice prikazani su rezultati slušanja instrumentalne i tradicijske glazbe s obzirom na staž ispitanika.

Tablica 3: Učestalost slušanja instrumentalne glazbe

SLUŠANJE INSTRUMENTALNE GLAZBE	OD 0 DO 10 GODINA RADNOG STAŽA	OD 11 DO 20 GODINA RADNOG STAŽA	OD 21 DO 30 GODINA RADNOG STAŽA	VIŠE OD 30 GODINA RADNOG STAŽA
Svakodnevno	50,9%	40,9%	44,1%	51,7%
Barem jednom tjedno	39,6%	43,2%	35,6%	31,0%
Jednom mjesečno	1,9%	11,4%	15,3%	6,9%
Nekoliko puta godišnje	3,8%	4,5%	3,4%	6,9%
Nikad	3,8%	0	1,7%	3,4%

Tablica 4: Učestalost slušanja tradicijske/zavičajne glazbe

SLUŠANJE TRADICIJSKE GLAZBE	OD 0 DO 10 GODINA RADNOG STAŽA	OD 11 DO 20 GODINA RADNOG STAŽA	OD 21 DO 30 GODINA RADNOG STAŽA	VIŠE OD 30 GODINA RADNOG STAŽA
Svakodnevno	1,9%	0	1,7%	7,4%
Barem jednom tjedno	17,0%	18,2%	17,2%	25,9%
Jednom mjesečno	30,2%	31,8%	27,6%	14,8%
Nekoliko puta godišnje	34,0%	38,6%	48,3%	48,1%
Nikad	17,0%	11,4%	5,2%	3,7%

djeteta, budući da se ispitanici načelno slažu da je slušanje važno područje i aktivnost, iako pritom ne pokazuju osjetljivost za slušanje instrumentalne glazbe. Kao razloge navode nedovoljnu kompetentnost u izboru umjetničke glazbe, nedostatak prostora za ovo područje u svom odgojno-obrazovnom kurikulumu i potrebu za stručnim usavršavanjem.

Zaključak

Dobiveni rezultati ispitivanja upućuju na zaključak da ispitanici slušanje glazbe ne doživljavaju kao temeljnu glazbenu aktivnost. Pritom rezultati ukazuju na određeni postotak ispitanika koji nemaju definiran stav o glazbi kao najsvestranijem i najučinkovitijem mediju i području u razvoju djeteta. S druge strane, iskazani

stavovi odgajatelja ukazuju na potrebu problematiziranja i pronalaženja mogućnosti i načina njihova dodatnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja iz područja integriranog glazbenog odgojno-obrazovnog kurikuluma.

Literatura:

- Breitenfeld, D., Majsec Vrbanić, V. (2008.): *Kako pomoći djeci glazbom?* Paeodomusio-terapia. Zagreb: Birotisak d.o.o.
- Dobrta, S. (2001.): *Glazbena umjetnost u Waldorfskoj, Montessori i Reggio Emilia pedagogiji.* Školski vjesnik. Split, god. 50, br.1: 65-72.
- Happ, E., Happ, R. (2004.): *Skočivuk – glazbom i pokretom do cjelovite ličnosti.* Zagreb. NAJ-DOMUS.
- Horvat, M. (2010.): *Pjevanje, slušanje glazbe i elementi glazbene kreativnosti u nastavi glazbene kulture i primjena istih u nastavi katoličkog vjeronauka. Život i škola.* br. 2 (1/2010), god. 56: 185-202.
- Jensen, E. (2005.): *Poučavanje s mozgom na umu.* Zagreb: Educa d.o.o.
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski
- odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2010.) Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- Previšić, V. (ur) (2007.): *Kurikulum, Teorije-metodologija-sadržaj-struktura.* Zagreb: Školska knjiga.
- Rojko, P. (1996.): *Slušanje i upoznavanje glazbe.* Tonovi. Zagreb, god. 9, br 1/2: 3-12.
- Sam, R. (1998.): *Glazbeni doživljaj u odgoju djeteta.* Rijeka. Glosa.
- Sam Palmić, R. (2002.): *Glazbene potrebe djeteta u procjepu glazbenih potreba i mogućnosti odgajatelja i učitelja.* Zbornik učiteljske akademije. Zagreb, god. 4 broj 1(4): 199-205.
- Slunjski, E. (2006.): *Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću – organizaciji koja uči.* Zagreb: Mali profesor.
- Starč, B., Čudina-Obrodović, M., Pleša, A., Profaca, B., Letica, M. (2004.): *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi.* Zagreb: Golden Marketing. Tehnička knjiga.
- Vidulin-Orbanić, S. (2008.): *Glazbenom umjetnošću prema cjeloživotnom učenju.* Metodički pogledi. br.15: 99-114.
- Vitez, Z., Muraj, A. (2001.): *Hrvatska tradicijska kultura na razmeđu svjetova i epoha.* Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.